

Liite nro 2**TAUSTAMUISTIO**

Tämä muistio on otettu liitteeksi sopimukseen, jossa FT Christina Bäcksbacka lahjoittajien edustajana ja Helsingin kaupunki ovat sopineet Katarina ja Leonard Bäcksbackan lahjakirjassa yksilöidyn taidekokoelman säilyttämisestä ja näytteillä pitämisestä.

1. Lahjoitus

Rouva Katarina Bäcksbacka, filosofian tohtori Ingjald Bäcksbacka ja rouva Irina Bäcksbacka de Maestro tarjosivat Helsingin kaupungille lahjaksi taidekokoelman ja kaupunginvaltuusto päätti vastaanottaa lahjoituksen päätöksellä 12.1.1972. Kaupunki sitoutui omasta puolestaan täyttämään lahjakirjan ehdot niin, että erikseen osoitettavalle paikalle rakennetaan ennen vuoden 1974 loppua lahjoitettua kokoelmaa varten "nya utställningsutrymmen".

Samalla Katarina och Ingjald Bäcksbacka sekä Irina Bäcksbacka de Maestro sitoutuivat omasta puolestaan siihen, että

"den som donation erbjudna konstsamlingen i sin helhet överlåtes slutgiltigt i stadens ägo då donatorernas villkor och ovannämkt sätt uppfyllts, vilket bör ske före utgången av år 1974".

Päiväys 17.2.1972. Asianmukaiset allekirjoitukset ja todistukset.

2. Lahjakirja

Katarina ja Leonard Bäcksbackan oikeudenomistajat Ingjald Bäcksbacka ja Irina Bäcksbacka de Maestro allekirjoittivat 29.10.1976 lahjakirjan, jolla luovuttivat erikseen luetteloidut noin 430 taideteosta käsittävän kokoelman kaupungille. Lahjakirjassa asetettiin lahjan saajaa sitovat ehdot, jotka tämän sopimuksen kannalta olennaisin osin ovat seuraavat:

- (1) Kokoelman nimenä on oltava Helsingin kaupungin taidekokoelmat, kokoelma Bäcksbacka, Leonard ja Katarina Bäcksbackan lahjoitus.
- (2) Kokoelma, joka jakaantuu pysyväisnäyttelyyn (salit 1-4) ja vaihtuvaan näyttelyyn (sali 5) on aina kokonaisuudessaan säilytettävä Meilahden museossa (uusi rakennus A), Helsingin kaupungissa...tauluja ei saa kuljettaa pois. Lainaaminen näyttelyihin on sallittu vain lahjakirjassa erikseen luetelluin ehdoin. Taulujen kehystystä ei saa muuttaa.
- (3) Puolet kokoelmasta on aina oltava näytteillä. Ripustamisen on oltava pysyväisluonteista ja allekirjoittaneiden määräysten mukainen.
- (4) Kokoelman loppuosa on vain osaksi asetettava näytteille ja ripustaminen vaihdettava vähintään kerran vuodessa niissä näyttelytiloissa, joissa ei ole kokoelman pysyväistä osaa voidaan lahjoittajien kanssa niin sovittaessa pitää myös muita kaupungin toimesta järjestettäviä taidenäyttelyjä.
- (5) Kokoelmaan kuuluva Gunnar Finnen graniittiveistos "Hevoset" on säilytettävä Meilahden museon sisäänkäynnin vierellä julkisivua vastapäätä.
- (6) Helsingin kaupungilla on oikeus järjestää museon tiloissa erilaista taiteeseen liittyvää toimintaa, joka ei ole ristiriidassa näyttelytoiminnan kanssa eikä vaaranna itse näyttelyä.
- (7) Lahjoittajilla tai heidän valtuuttamallaan on oikeus valvoa, että lahjoituksen ehtoja noudatetaan.

Päiväys 29.10.1976. Asianmukaiset allekirjoitukset.

Lahjakirjaan otetun lausuman mukaan Helsingin kaupunki ottaa lahjoituksen "kiitollisena vastaan ja sitoutuu täyttämään lahjakirjassa mainitut ehdot".
Päiväys ja allekirjoitukset (Teuvo Aura ja J-E. Kuhlefeldt). Kaksi todistajaa.

3. Sopimusneuvottelut

Sopimuksen tekemiseksi on käyty lahjoittajien edustajan FT Christina Bäcksbäckan ja Helsingin kaupungin välillä kolme neuvottelua 20.6.2012, 9.11.2012 ja 18.1.2013. Kaupungin puolelta neuvotteluja on johtanut apulaiskaupunginjohtaja Ritva Viljanen, FT Bäcksbäckaa ovat avustaneet professorit Aulis Aarnio ja Urpo Kangas.

Kokouksessa 18.1.2013 alustavasti sovitun mukaisesti professori Urpo Kangas on laatinut "aiesopimukseksi" nimitetyn sopimusluonnoksen, jonka pohjalta, nimike muuttaen, on viimeistelty lopullinen sopimus. Sen laati professori Aulis Aarnio, joka myös laati tämän liitteen. Sopimus ja liite ovat olleet allekirjoitusvalmiita 26.03.2013.

Neuvotteluja on edeltänyt asiaa koskeva, Helsingin kaupungin kanssa käyty kirjeenvaihto: 3.4.2012 (Aarnio), 23.7.2012 (Aarnio), 29.8.2012 (Viljanen), 6.9.2012 (Aarnio), 4.10.2012 (Viljanen) ja 4.11.2012 (Aarnio). Lisäksi museonjohtaja Janne Gallen-Kallela-Sirén ja professori Aulis Aarnio ovat käyneet sopimusta koskevat tarkentavat neuvottelut 12.12.2012 ja 10.1.2013. FT Bäcksbäcka on toimittanut kokouksessa 18.1.2013 syntynyttä sopimusluonnosta koskevat kommentit 25.1.2013. Lisäksi on toimitettu sekä FT Bäcksbäckalle ja Helsingin kaupungin edustajille muistio sopimuksen luonteesta ja rakenteesta (3.2.2013). .

4. Sopimuksen tarve

Meilahden museorakennuksessa on ollut kokoelmaa varten tiloja kaikkiaan 1429 m². Helsingin kaupungin taidemuseon johtokunnalle laaditussa esittelymuistiossa (esityslista 5/2012) todetaan:

"Meilahden rakennus ei taidemuseona vastaa enää nykyisiä vaatimuksia. Ongelmia on ollut erityisesti ilmastoinnin suhteen. Rakennusta on jouduttu korjaamaan useaan otteeseen.

Meilahden museorakennuksen museotekniset tilat, taidevarasto ja henkilökunnan sosiaalitilat sijaitsevat museon pohjakerroksessa. Museorakennuksen pohjakerroksessa havaittiin ensimmäisen kerran elokuussa 2010 näkyvää mikrobikasvustoa seinä ja kattopinnoilla. Korjaavina toimenpiteinä tehtiin mm. ilmastointijärjestelmän peruskorjaus alakaton kunnostus, ilmastointikanavien nuohous ja tilojen homepuhdistus...näillä toimenpiteillä Meilahden taidemuseon piti saada 2-5 vuoden jatkoaika.

Tilojen tarkastusmittaus tehtiin korjaustöiden päätyttyä 23.11.-8.12.2011 ... Tuloksien mukaan Meilahden museorakennuksen pohjakerroksessa oli kosteusvaurioita ja poikkeavia mikrobipitoisuuksia. Tämän seurauksena museon pohjakerros suljettiin ja asetettiin käyttökieltoon 22.2.2012."

Näillä perusteilla taidemuseon johtokunta päätti 20.3.2012 toiminnan keskeyttämisestä toistaiseksi. Johtokunta oli tehnyt esityksen kaikkien taidemuseotoimintojen keskittämistä yhteen tilaan 23.3.2010. Kun museorakennus olisi vaatinut mittavan ja kalliin peruskorjauksen, taidemuseo irtisanoi vuokrasopimuksen 30.4.2012. Taidemuseon johtokunta on esittänyt väliaikaiseksi ratkaisuksi tilojen keskittämisen Tennispalatsiin.

Edellä kuvatut osapuolista riippumattomat tosiseikat ovat synnyttäneet tarpeen varmistaa erikseen tehtävällä sopimuksella lahjakirjan ehtojen toteutuminen sillä tavalla ja siinä laajuudessa kuin muuttuneissa olosuhteissa on mahdollista loukkaamatta lahjoittajien tahtoa ja tarkoitusta.

5. Sopimuksen tavoite ja tarkoitus

Sopijapuolten välillä on vallinnut yksimielisyys siitä, että sen näyttelytilan suunnittelussa, johon Bäcksbäckan kokoelma sijoitetaan, otetaan huomioon kokoelmaa koskevan lahjakirjan ehdot ja turvataan lahjoittajien tarkoituksen toteutuminen siten kuin se kulloisissakin oloissa on museaaliset ehdot huomioon ottaen mahdollista.

Lahjakirjan mukainen pysyvä kokonaisuus on käsittänyt noin 120 suomalaista, sen lisäksi ranskalaiset teokset. Pysyvästi näytteille pantavan teoskokonaisuuden tulee käsittää kokoelman taiteellisesti edustavimmat teokset. Tavoitteena on turvata Bäcksbäckan kokoelmalle luonteenomainen korkea taiteellinen taso ja kokoelman kiinnostavuus yleisön kannalta.

Tällä sopimuksella vahvistetaan, että nyt sovittu kokonaisuus vastaa lahjakirjan ehdossa nro 3 mainittua pysyvää näyttelykokonaisuutta. Helsingin kaupunki pyrkii tältä osin turvaamaan alkuperäisessä lahjakirjassa ilmaistun tahdon ja tarkoituksen.

Vaihtuvat näyttelyt järjestetään erikseen sovittavalla tavalla yhteistyössä lahjoittajien edustajan ja Helsingin Taidemuseon kanssa.